

PROF. DR SUAT OKTAR'A
ARMAĞAN

DEĞİŞEN DÜNYA
VE TÜRKİYE
EKONOMİSİ

Editörler

Ahmet Yılmaz

Devrim Duumludağ

**PROF. DR SUAT OKTAR'A ARMAĞAN:
DEĞİŞEN DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİ**

Editörler: Ahmet Yılmaz, Devrim Dumludağ

Genel Yayın Numarası: 403

E-ISBN: 978-625-98941-7-1

1. Basım, Ekim 2023

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.©2023
Efil©2023

Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Herhangi bir şekil ya da yöntemle çoğaltılamaz.
Sertifika No: 45550

Genel Yayın Yönetmeni: Serenay Dıraz
Grafik Tasarım: Ferhat Önder

Baskı ve Cilt:

Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Ticaret Anonim Şirketi
Beytepe Köy Yolu No.3 Bilkent, Çankaya/Ankara
Telefon: 0312 266 44 10
Sertifika Nu.: 46519

EFİL YAYINEVİ

EFLATUN Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık Yatırım ve Tic. Ltd. Şti.
Bağcılar Mahallesi Şemsettin Günaltay Caddesi 283. Sokak Ata Apartmanı
No: 9/7 06670 Çankaya/Ankara Türkiye
Tel : (+90) 312 442 52 10
GSM : (+90) 530 108 99 76 Faks : (+90) 312 442 52 12

www.efilyayinevi.com • [instagram.com/efilyayinevi](https://www.instagram.com/efilyayinevi) • twitter.com/efilyayinevi

Prof. Dr. Suat OKTAR (1954 - 2022)

Prof. Dr. Suat OKTAR 1954 yılında İstanbul'da doğdu. 1976 yılında İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nden mezun oldu. Marmara Üniversitesi İİBF Fakültesi'nde 1985 yılında doktorasını tamamladı, 1993 yılında doçent 1999 yılında ise profesörlük unvanlarını aldı. Prof. Oktar, İktisat Bölümü başkan yardımcılığı ve İİBF dekan yardımcılığından sonra 2002-2011 yılları arasında üç dönem Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi dekanlık görevini yaptı. 2012-2015 yıllarında Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü müdürlüğü görevini yürüttü. İktisat Teorisi Anabilim Dalı Başkanlığı, Üniversite senato üyeliği, Üniversitelerarası kurul üyeliği gibi çok sayıda idari ve akademik kurulda aktif görev yaptı, ağırlığı enflasyonla mücadele, para politikası ve merkez bankası bağımsızlığı konularında olmak üzere çok sayıda bilimsel makale ve kitap yayımladı. Google Akademik verilerine göre bilimsel eserleri Kasım 2022 itibariyle 862 atıf aldı. Meslek hayatı boyunca birçok bilimsel konferans ve kongrenin düzenlenmesine öncülük etti. Gerek lisans ve lisansüstü dersler vererek, gerekse tez danışmanlıkları yaparak çok sayıda öğrencinin yetişmesine katkıda bulundu. 2020 yılında emekli oldu. Prof. Suat OKTAR, İktisat bölümü emekli öğretim üyesi Prof. Tiğınçe Oktar'ın eşi ve Oytun Oktar'ın babasıdır.

PROF. DR. SUAT OKTAR'IN AKADEMİK VE İDARİ FAALİYETLERİ

Doktora Tezi:

Suat OKTAR (1984). “Türkiye’de Tarım Sektörünün Yapısal Düzenlenmesinde Toprak ve Tarım Reformu ile Kooperatifçilik”

Kitaplar ve Kitap Bölümleri:

1. Dış Borç Krizi Üzerine (1988)., OKTAR SUAT, Bilim Teknik Yayınevi, Türkçe (Bilimsel Kitap), (Yayın No: 227270)
2. Enflasyon Hedeflemesi Para Politikasının Güvenilirliği ve Fiyat İstikrarı (1998)., OKTAR SUAT, Bilim Teknik Yayınevi, Türkçe (Bilimsel Kitap).
3. Avrupa Birliği Euro ve Türkiye Sorular ve Cevaplar (2001)., OKTAR SUAT, YAVUZ SUAT, Bilim Teknik Yayınevi, Türkçe (Bilimsel Kitap).
4. Kuramda ve Uygulamada Para Kurulu, Bilim Teknik Yayınevi (2001)., OKTAR SUAT, Bilim Teknik Yayınevi, Türkçe (Bilimsel Kitap).
5. Merkez Bankalarının Bağımsızlığı (2006)., OKTAR SUAT, Bilim Teknik Yayınevi, Türkçe (Bilimsel Kitap).
6. Finansal Küreselleşme Sürecinde Merkez Bankacılığı ve Para Politikaları (2012)., OKTAR SUAT, TOKUCU ERKAN, KAYA ZEKAYİ, Nobel Yayınları, Türkçe (Bilimsel Kitap).
7. İktisadi Krizler ve Türkiye Ekonomisi, Bölüm adı:(Petrolün İlk Küresel Krizi:1973 Krizi) (2015)., OKTAR SUAT, EROĞLU NADİR, Orion Yayınevi, Editör: Nadir Eroğlu, İlhan Eroğlu, Halil İbrahim Aydın, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 661, ISBN:978-605-5145-54-5, Türkçe (Bilimsel Kitap), (Yayın No: 4079425)
8. KURUM, M.E., OKTAR, S. (2019). “The Role of Central Bank in Competitive Environment:A Study for Interest Rate Corridor Systems” In Contemporary DecisionMaking Te-

chniques in Financial Marketing, Edited by Hasan Dinçer and Serhat Yüksel, 383-411, IGI Global: Hershey PA, USA, ISBN13: 9781799825593

9. KURUM, M. E., OKTAR, S. (2019). “Faiz Taahhüdü, Kantitatif Genişleme ve Kalitatif Genişleme Politikaları: Küresel Kriz Sonrası FED ve ECB Uygulamaları” Değişim ve Dönüşüm Perspektifinden İktisadi Bakış içinde, Ed. İLHAN EROĞLU 297-328, Ekin Yayınevi: Bursa, ISBN:9786257983211
10. Türkiye’de Fiyat İstikrarı, OKTAR SUAT, DAĞLAROĞLU TOLGA, Türkiye’nin İktisadi Görünümü Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri İçinde ed: İlhan Eroğlu, Ekin Yayınevi, Bursa, 2021
11. The Role of Central Bank in Competitive Environment: A Study for Interest Rate Corridor Systems KURUM, M. E., OKTAR, S. (2023) Research Anthology on Macroeconomics and the Achievement of Global Stability, DOI: 10.4018/978-1-6684-7460-0.ch011

Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:

1. ÖZTÜRK, E., KURUM, M.E., OKTAR, S. (2020). “ Kalkınmanın Yatay ve Dikey Bileşenleri Üzerinden Yeniden Tanımlanması”, The Journal of International Scientific Researches, Vol. 5(1), 64-79.
2. KURUM, M.E., OKTAR, S. (2019). Rezerv Opsiyon Mekanizmasının Döviz Kuru Üzerindeki Etkisi, M.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Vol. 41(1), Haziran
3. KURUM, M.E., OKTAR, S. (2019). Zorunlu Karşılık Politikasının Enflasyon Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği, Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi, Vol. 1(3)
4. Merkezi olmayan dijital para birimlerinin merkez bankası parasal büyüklükleri ile ilişkisinin analizi: Bitcoin örneği(2018) S. OKTAR, E. SALİHOĞLU - Social Sciences Studies Journal, ss.4164-4177, DOI : 10.26449/sss.867

5. Kalkınmacı merkez bankacılığı: Türkiye için alternatif olabilir mi? (2017) S. OKTAR, H. AKYAZI, U. ÜZAR - Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2017
6. YÜKSEL SERHAT, OKTAR SUAT (2017). Okun Yasasının Farklı Gelişme Düzeyindeki Ülkelere İlişkin Ekonometrik Analizi. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 39(1), 323-332. (Yayın No: 4079940)
7. E ÖZTÜRK, S OKTAR (2017)Kalkınma gelir eşitsizliği ilişkisi: Türkiye örneği, - Akademik Hassasiyetler, 4 (8), 101-123
8. OKTAR SUAT, YÜKSEL SERHAT (2016). Bankaların Türev Ürün Kullanımını Etkileyen Faktörler: Mars Yöntemi ile Bir İnceleme. Finans ve Politik Ekonomik Yorumlar, 53(620), 31-46. (Yayın No: 4078809)
9. M BAHRAMİ, S OKTAR, H KARİMPOUR(2016) Identification and Ranking of Factors in Successful Implementation of Knowledge Management in Türkiye İş Bankası: An AHP Approach, Advances in Applied Science Research
10. OKTAR SUAT, YURDABAK KAMİL (2015). 2008 Küresel Krizi Sonrası Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Para Politikası Uygulamaları. Akademik Hassasiyetler, 2(4), 83-113. (Yayın No: 4079678)
11. S. OKTAR, N. EROĞLU (2015)2007 küresel finansal kriz ve gölge bankacılık Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 37 (2), 307-326
12. OKTAR SUAT (2014). Siyasetin Truva Atı Merkez Bankası. Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi, 22(2), 107-113. (Yayın No: 4079810)

Ulusal hakemli dergilerde yayımlanan makaleler:

1. OKTAR SUAT, YÜKSEL SERHAT, Avrupa birliği ülkelerinde ikiz açık hipotezinin geçerliliği (2016), Kastamonu Üniversitesi İİBF Dergisi , Volume 11, Issue 1, 46 – 61
2. OKTAR SUAT, VANLI YASEMİN (2015). Resesyon Risk Primi: Muhasebe Bazlı ve Piyasa Bazlı Risk Ölçümlerinin

- Karşılaştırılması. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(28), 73-96.
3. OKTAR SUAT, DALYANCI LEVENT (2012). Dış Ticaret Hadlerinin Cari İşlemler Dengesi Üzerindeki Etkisi Türkiye Örneği. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 33(2), 1-18.
 4. OKTAR SUAT, DALYANCI LEVENT (2012). Türkiye Ekonomisinde Para Politikasının Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 32(1), 1-18.
 5. OKTAR SUAT (2011). Türkiye Ekonomisinde Para Politikasının Cari İşlemler Dengesi Üzerindeki Etkisinin Analizi. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 31(1), 1-20.
 6. OKTAR SUAT (2011). Türkiye ekonomisinde Para Politikaları ve Enflasyon Arasındaki İlişkinin Analizi. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi. Sayı, 31(2), 1-20.
 7. OKTAR SUAT (2010). Finansal Kriz Teorileri ve Türkiye Ekonomisinde 1990 sonrası Finansal Krizler. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 29(1), 1-22. (Kontrol No: 187408)
 8. OKTAR SUAT, VARLI ARZU (2010). Türkiye de 1950-54 Döneminde Demokrat Parti'nin Tarım Politikası. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 28(1), 1-22.
 9. OKTAR SUAT, VARLI ARZU (2009). İttihat ve Terakki Döneminin Ulusal Bankası Osmanlı İtibarı Milli Bankası. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 27(2), 1-20.
 10. OKTAR SUAT (2008). Türkiye de Siyasetin Finansmanı ve Finansmanın Denetimi Siyasette Şeffaflık. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 25(2), 1-8.
 11. OKTAR SUAT (2004). Yeni ekonominin Merkez Bankalarının Geleceğine Yönelik Etkileri. Finans Politik ekonomik Yorumlar dergisi, 0(485), 41-60.
 12. OKTAR SUAT (2003). Yolsuzluk Ekonomisi. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 17(1), 13-29.
 13. OKTAR SUAT, GÜLER İ (2002). Avrupa Birliği'nin Ortak

- Parası Euro ve Euro'nun Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 1(6), 41-60.
14. OKTAR SUAT (2002). Euro Bölgesinin Para Politikası. Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi, 10(1), 81-94.
 15. OKTAR SUAT (1999). Avrupa Birliğinde Tek Para Dönemi ve Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Etkisi. Kurucu Rektörümüz Prof. Dr. Orhan Oğuz'a Armağan, 0(0), 333-339.
 16. OKTAR SUAT (1999). Kuramda ve Uygulamada Enflasyon Hedeflemesi İngiltere Örneği. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 1(4), 37-44.
 17. OKTAR SUAT (1998). Avrupa Merkez Bankası ve Avrupa Birliği'nde Fiyat İstikrarı. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi, 2(6), 29-35.
 18. OKTAR SUAT (1998). Para Politikasının Güvenilirliği ve Güvenilirliğinin Sağlamasında Enflasyon Hedeflemesi Yaklaşımı. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 1(2), 3-10.
 19. OKTAR SUAT (1998). TCMB'nin 1998 yılı Para Programı. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 1(11), 21-25.
 20. OKTAR SUAT (1998). Cumhuriyet in Başında Parasal Sorunlar ve Merkez Bankasının Kurulması. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 14(2), 241-254.
 21. OKTAR SUAT (1997). Demokratik Düzendeki Merkez Bankasının Bağımsızlığı Uyuşma ya da Çatışma. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 1(13), 133-139.
 22. OKTAR SUAT (1997). Bağımsız Merkez bankasının Siyasi Otorite Karşısında Sorumluluğu. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi, 1(6), 29-31.
 23. OKTAR SUAT (1997). T C Merkez Bankası Ne Ölçüde Bağımsız. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 1(5), 3-9.
 24. OKTAR SUAT (1997). Para Programı Kredibilite ve Fiyat İstikrarı. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(11), 41-45.
 25. OKTAR SUAT (1996). Seçim ekonomisi ya da Ekonominin

- Politizasyonu. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(3), 5-13.
26. OKTAR SUAT (1996). Merkez Bankasının Bağımsızlığı ve Düşük Enflasyon Hedefi Yeni Zelanda Deneyimi. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(10), 51-55.
 27. OKTAR SUAT (1996). Bağımsız Merkez Bankasının Saygın Örneği Bundesbank. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(6), 37-44.
 28. OKTAR SUAT (1995). Meksika da Finansal Kriz. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(4), 5-8. (Kontrol No: 190451)
 29. OKTAR SUAT (1995). Avrupa Para Birliği İlkesinde Kurumsal Bütünleşme Avrupa Merkez Bankası. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(7), 51-55.
 30. OKTAR SUAT (1995). Merkez Bankasına Alternatif Bir Kurum Currency Board. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 1(1), 123-128.
 31. OKTAR SUAT (1995). Uluslararası Sermaye Akışı ve Sıcak Para. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(11), 5-11.
 32. OKTAR SUAT (1994). Gelişmekte Olan Ülkelerde Sermaye Piyasalarının Büyümesi. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(5), 37-42.
 33. OKTAR SUAT (1994). Hiperenflasyon ve Heteroks İstikrar Programları. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(7), 35-43.
 34. OKTAR SUAT (1994). Rusya da Bankacılık Reformu. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(10), 39-44.
 35. OKTAR SUAT (1994). Bir Borç Azaltma Tekniği Borç Değişimi. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(1), 41-45.
 36. OKTAR SUAT (1993). Dış Borçların Menkulleşmesi. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(12), 25-28.
 37. OKTAR SUAT (1993). Azgelişmiş Ülkelerin Dış Borçların Azaltılmasında Borç Öz sermaye Değişimi. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(1), 49-57.

38. OKTAR SUAT (1991). Dış Yardımlardan Uluslararası Borç Krizine. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 1(14), 57-77.
39. OKTAR SUAT (1991). Petrolün Bitmeyen Krizleri. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(1), 25- 29.
40. OKTAR SUAT (1991). Doğu Avrupa'nın Yeni Sloganı Karl Marks Öldü Yaşasın Adam Smith. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(6), 37-42.
41. OKTAR SUAT (1990). Marks'tan Mark'ın Egemenliğine Birleşik Almanya Ülküsü. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(8), 45-50.
42. OKTAR SUAT (1989). Baker Planından Brady Planı'na Borç Krizine Yeni Alternatif. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(5), 37-42.
43. OKTAR SUAT (1989). Sovyet Dış Ticareti ve Perestrojka Ortak Yatırımlar. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(7), 41-48.
44. OKTAR SUAT (1988). Uluslararası Borç Sorunu. İstanbul Sanayi Odası Dergisi, 0(270), 35-37.
45. OKTAR SUAT (1988). Afrika'nın Derinleşen Borç Krizi ve Paris Kulübü. Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 0(6), 25-30.
46. OKTAR SUAT (1988). Türk Sanayinin AT Karşısındaki Durumu ve Uyum Sorunu. İstanbul Sanayi Odası Dergisi, 0(270), 35-37.
47. OKTAR SUAT (1987). Üçüncü Petrol Krizi ve Maliyeti. İktisat ve Maliye, 34(2), 56-64.
48. OKTAR SUAT (1987). Ekonomik Mucizeden Borç Krizine Brezilya. İktisat ve Maliye, 34(2), 56-64.
49. OKTAR SUAT (1987). Uluslararası Bankacılık Kesimi ve Dış Borç Krizi. İktisat ve Maliye, 34(5), 168-173.

50. OKTAR SUAT (1986). Dış Ticarete Artan Korumacılık ve GATT de Yeni Bir Rounda Doğru. Yüksek Ticaretliler Dergisi, 0(6), 56-63.
51. OKTAR SUAT (1986). Yeni Korumacılık ve Azgelişmiş Ülkeler. İktisat ve Maliye, 32(12), 450-459.
52. OKTAR SUAT (1986). Japonya Mucizesinin Ekonomik Temelleri. İktisat Dergisi, 256, 20-29.

Yüksek Lisans Tez Danışmanlıkları:

1. Yusuf Sinikkaya (1997). “Kuramda ve Uygulamada Merkez Bankasının Bağımsızlığı-Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Örneği”
2. Mustafa Honi (1997). “Planlı Ekonomi Düşüncesinin Gelişimi ve İlk Uygulamaları”
3. Sait Murat (1997).” Türkiye’de Özel Finans Kurumlarının Tarihsel Bir Analizi”
4. Mehmet Gülpak (1997). “Türkiye’de Kooperatifçilik Hareketlerinin Gelişimi ve Bu Gelişimde Ahmet Hamdi Başar’ın Yeri ve Önemi”
5. Ali Kavrut (1997).” Tarihsel Süreç İçerisinde Uluslararası İktisadi Entegrasyon ve Türkiye”
6. Ahmet Recai Tekin (1998).” T.C. Hükümet Programlarında İktisat Politikaları ve Ekonomik Yapı:1920-1950”
7. Yusuf Şahin (1998).” Türkiye Makine Sanayii Üretim ve İhracatında ISO 9000 Uygulamaları”
8. Varol Toron (1999).” Uluslararası Sermaye Hareketleri, Küreselleşme ve Kriz”
9. Mehti Resul Kaya (1999). “Kuramda ve Uygulamada CE”
10. Gürol Kıyım (1999). “Etkileri ve Sonuçları İtibariyle Varlık Vergisi”

11. Demet Doğan (1999). “Gümrük Birliği ve Gümrük Birliği’nin Türk Tekstil ve Konfeksiyon Sektörüne Etkisi”
12. Mehmet Mehdi Aslan (1999).”1923-1950 dönemi Türk Dış Ticareti ve Uygulanan Politikalar”
13. N. Deniz Ayrancıoğlu (1999).” Para Politikasının Bir Aracı Olarak ‘Açık Piyasa İşlemleri’ ve Türkiye Örneği”
14. Mahmure Vaizoğlu (1999).” Avrupa Topluluğu, Gümrük Birliği Kapsamında CE Kavramı”
15. Hayriye Çisel Avcı (1999).” Dış Ticaret Mevzuatına Dayalı Olarak İthalatta Finansal Kiralama ve Uygulaması”
16. Nihal Paşalı (1999).” Basında Oligopolistik Yapı ve Tekelleşme”
17. Hüseyin Aydın (1999).” Türkiye’de İktisadi Kalkınma Sorunu ve Dış Borçlar”
18. Hamdi Genç (1999). “Cumhuriyet’in Kuruluş Yıllarında Türkiye’nin Tarımsal Yapısı ve Tarıma Yönelik Politikalar”
19. Mehmet İncirci (1999).” Türkiye’de Özel Finans Kurumlarının Tarihsel Bir Analizi”
20. Günay Gökçek (2000).” IMF ve Türkiye İlişkileri”
21. Neslihan Çelik (2000). “Küreselleşme ve Asya Krizi: Krizin Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Etkisi”
22. Mehman Gayibov (2001).” Gelişmekte Olan Ülkelerde İzlenen Para Politikaları ve 1980 Sonrası Türkiye’de Yapılan Para Politikası Uygulamaları”
23. Bayram İrhan (2001).” Türkiye’deki KOBİ’lerin Avrupa Birliği’ne Uyumu”
24. Erkan Tokucu (2001).” Alternatif Bir Para Politikası Stratejisi Olarak Enflasyon Hedeflemesi Yaklaşımı”
25. Elnur Osmanvov (2001).” Dünya Çay Piyasası ve Türk Çay Sektörünün Perspektifleri”

26. İsmet Güler (2001).” Avrupa Birliği’nde Parasal Bütünleşme: Euro ve Türkiye Üzerindeki Etkileri”
27. Taleh Kerimbeyli (2002). “Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı Projesi: Türkiye Ekonomisi Üzerine Olası Etkileri ve Sonuçları”
28. Ahmet Yavru (2002).” Dünya’da ve Türkiye’de Elektronik Ticaret”
29. Birgül Gündüz (2003). “Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Türk Tarım Sektörü”
30. Özlem Özkök (2003).”1980 Sonrası IMF Programları Çerçevesinde Türkiye’de Uygulanan Döviz Kuru Politikaları”
31. Yavuz Turguter (2004).” Fisher Etkisi ve Türkiye Örneği”
32. Hüsnü Levent Dalyancı (2006).” Türkiye’de Kağıt-Karton Sektöründe Geri Dönüşüm ve Geri Dönüşüm Yapan İşletmelerin Ekonomik Yönden İncelenmesi”
33. Efkan Sarak (2006).” Türkiye’de Yaşanan 2000 Yılı Ekonomik Krizi ve Krizin Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri”
34. Sadık Orkun Baysan (2006).”1970-2004 Dönemi için Türkiye’de Vadeli Mevduata Etki Eden Faktörlerin Analizi”
35. Ali Kemal Gaygılı (2007).” Finansal Açıklığın Para Politikasının Etkinliği Üzerine Yansımaları: Türkiye Örneği”
36. İlker Turmuş (2008).” Türkiye’de Bankacılık Sektörü ve Avrupa Birliği’ne Uyumlaşma Süreci”
37. Neilan İslam Soylu (2010).”1980 Sonrası Menkul Kıymet Gelirlerine Yönelik Vergi Düzenlemeleri”
38. Yener Yücel (2010).” Küreselleşme Sürecinde Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün rekabet Gücü”
39. Ali Nihat Konuk (2011).”1980’den Günümüze Değişen Sosyal Devlet Anlayışı İçerisinde Sağlık Harcamaları ve Politikaları”

40. İlke Soran (2011).” Küreselleşmenin Türkiye’de Kadın İşgücü İstihdamı Üzerindeki Etkisi”
41. Mehmet Karaca (2013).” Türkiye’nin 2000-2012 Dönemi Cari İşlemler Açığı Sorunu”
42. Hilal Barbaros (2015).” Küreselleşme Sürecinde Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Politikası: Batı Akdeniz Örneği”
43. Hazal Çınar (2015).”2000-2012 Döneminde Türkiye’de Yoksulluk ve Gelir Dağılımındaki Eşitsizlik Sorunsalı”
44. Günel Manafova (2016). “Bankacılıkta Denetimin Bankacılık Sektörünün Gelişmesi Üzerindeki Etkileri: Azerbaycan Örneği”
45. Tuğba Çevlik (2017). “Türkiye’de 2001-2015 Döneminde Kadın İşgücünün İstihdamı”
46. Abdullah Uygur Çalapöver (2017). “Türkiye’de Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı’nın 2011 Krizi Öncesi ve Sonrası Dönemlere İlişkin Uygulama Açısından Karşılaştırılması”
47. Derya Şentürk (2018).” Türkiye’de 2000-2015 Dönemi Genç İşsizlik Sorunu: İŞKUR’un İstihdam Sorununun Çözümüne İlişkin Rolü ve Etkisi”
48. Bahattin Ulvi Özyılmaz (2019). “İktisat Kuramında Rekabet: Alternatif Yaklaşımlar Üzerine Bir İnceleme”
49. Dilek Karakoçoğlu (2019).” Türkiye’de 2000 Yılı Sonrasında Gelir Eşitsizliğinin Ekonomik ve Toplumsal Yapıda Yol Açtığı Sorunlar”

Doktora Tez Danışmanlıkları:

1. Seçkin Sunal (2008).” Genel Denge Kuramının Kalkınma Ekonomisindeki Güncel Kullanım Alanları ve Türkiye Uygulaması”
2. Lütfü Şimşek (2010).” Finansal İstikrarın Sağlanmasında Merkez Bankalarının Rolü ve Türkiye Örneği”

3. H. Levent Dalyancı (2010).” Finansal Kriz Teorileri ve Türkiye Ekonomisinde 1990 Sonrası Finansal Krizlerin Ekonometrik Analizi”
4. Artunç Kocabalkan (2011).” Reel Sektörde Risk Yönetimi ve Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri”
5. Yavuz Turguter (2011). “Türkiye Ekonomisinde Cari İşlemler Açığı ve İktisadi Büyüme İlişkisinin Analizi”
6. Cahit Alkım Biket (2015).” Yatırım Bankalarında Emtialara dayalı Vadeli Enstürmanların Kullanımı ve Türkiye Uygulaması”
7. Yasemin Vanlı (2015). “Türkiye’nin İş Döngüsü ve Resesyon Risk Skorlaması ile Varlık Fiyatlama Modellerine Yeni Bir Yaklaşım”
8. Mehmet Cemal Çelepoğlu (2015). “Bankacılık Sektöründeki Birleşmelerin Bankaların Bilanço Yapılarına Risk Yönetimi Bakımından Etkisi: 2002-2012 Dönemi Üzerine Bir Araştırma”
9. Kamil Yurdabak (2015). “2008 Küresel Kriz Sonrası Merkez Bankacılığında Politika Değişimi: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Örneği”
10. Serhat Yüksel (2015).”Bankacılık Krizlerinin Erken Uyarı Sinyalleri: Türkiye Üzerine Bir Uygulama”
11. Abdullah Cevdet Bayhan (2017). “Uluslararası Çapraz Kotasyonun Yatırım ve İşlem Miktarı Üzerine Etkisi: Borsa İstanbul Şirket Örneği”
12. Caner Ekizceleroğlu (2017). “Hammadde Fiyatlarının Dünya Ekonomisinin İstikrarı Üzerine Etkisi”
13. Eray Öztürk (2017).”Gelir Eşitsizliği-Kalkınma İlişkisi: Türkiye Örneği”
14. Mostafa Bahrami (2017). “Bankalarda Bilgi Yönetiminin Başarısını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi (Türkiye-İran Özel Banka Örneği)

15. Songül Gül (2017). “Mutluluk Ekonomisi ve Göç Üzerine Bir İnceleme”
16. Sara Heidarpour (2018).”Banka Verimliliği Üzerinde Şube Yeri Seçiminin Etkisini Belirleyen Faktörlerin İncelenmesi (İş Bankası Örneği)
17. Umut Üzar (2018).”Finansallaşma Fonksiyonel Gelir Dağılımını Etkiliyor mu? Politik Ekonomi Perspektifinden Ampirik Bir Değerlendirme”
18. Ahmet Yıldırım (2018).”Devletin Bir Finansman Yöntemi Olarak Borçlanma ve Ekonomik Göstergelere Etkileri: Gelişmekte Olan Ülkeler Üzerine Bir Çalışma”
19. Esengül Salihoğlu (2018).”Merkez Bankası Para Politikaları ve Elektronik Para İlişkisi: Türkiye Uygulaması
20. Hakan Kaya (2019).” Para Politikasının Dinamik Zaman Tutarlılığı ve Sosyal Refah Üzerine Etkisi”
21. Hasan Karimpour (2019). “Türk Katılım Bankaları ile İran İslam Bankalarının Kurumsal Müşterilerinin Memnuniyetleri Açısından Değerlendirilmesi: Bir Uygulama”
22. Melike Özhan (2020).”2008 Küresel Finansal Krizinin Türk Bankacılık Sistemi Üzerindeki Etkileri”

Görevler:

Profesör, Marmara Üniversitesi/İktisat Fakültesi/İktisat Bölümü/İktisat Teorisi Anabilim Dalı (1999)

Doçent, Marmara Üniversitesi/İktisat Fakültesi/İktisat Bölümü/İktisat Teorisi Anabilim Dalı (1993-1999)

Yardımcı Doçent, Marmara Üniversitesi/İktisat Fakültesi/İktisat Bölümü/İktisat Teorisi Anabilim Dalı (1988-1993)

Araştırma Görevlisi, Marmara Üniversitesi/İktisat Fakültesi/İktisat Bölümü/İktisat Teorisi Anabilim Dalı (1980-1988)

İdari görevler:

2013- 2020

Anabilimdalı Başkanı, Marmara Üniversitesi/İktisat Fakültesi/
İktisat Bölümü/İktisat Teorisi Anabilim Dalı

2012 -2015

Enstitü Müdürü, Marmara Üniversitesi/Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü

2012 - 2015

Anabilim Dalı Başkanı Marmara Üniversitesi/Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü/Sermaye Piyasası ve Borsa Anabilim Dalı

2007-2011

Arş. Uyg. Merkezi Müdürü, Marmara Üniversitesi/Ekonomik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi

2002-2011

Dekan, Marmara Üniversitesi/İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

1999-2002

Dekan Yardımcısı, Marmara Üniversitesi/İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

1997-1999

Bölüm Başkan Yardımcısı, Marmara Üniversitesi/İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi/İktisat Bölümü

Eşinden,

Suat Hocamızın anısına atfettiğimiz bu kitabın anılar kısmına hocamızın eşi Prof. Dr Tiğinçe OKTAR'dan da anı yazmasını istedik. Anı yazan diğer hocalarımız gibi Tiğinçe hocamız da acısı çok taze olduğu için yazmakta zorlandı. Bize “ Sınıf arkadaşım, meslektaşım, hayat yoldaşım ve biricik oğlumun can babası Suat hocamın anısına” notunu ilettili. Tiğinçe Oktar hocamız ve oğlu Oytun Oktar'a sağlıkla uzun ömürler diliyoruz.

Arkadaşım Suat Oktar'a

Suat Hocam, benim için ne zormuş ebediyete göç ettikten sonra senin için bir anı yazmak. 43 senedir bir akademik camiada beraber olduk. Seninle ilk tanışmamız, İstanbul İTİA'si, **28.11.1977** yılında yandıktan sonra, çeşitli yerlerde kira ile tutulan yerlerde eğitim hizmeti veriyordu. Ben Galatasaray İktisat ve İşletmecilik Yüksek Okulu, iktisat kürsüsüne Rahmetli Hocam, Prof.Dr. Orhan Oğuz'un beni Eskişehir'den çağırıp **"sınava gireceksin"** demesi üzerine İstanbul'a gelip, sınava girip, asistan olmuştum. Galatasaray İktisat ve İşletmecilik Yüksek Okulu o zamanlar Harbiye- Dolapdere'de eğitim veriyordu. Sonra Okul İstanbul Bahçelievler, İncirli' taşındı. Suat Hocam sen de İstanbul İ.T.İ.A. Ekonomi Kürsünde asistan olmuştunuz. İşletme Bölümü iktisat kürsüsü ile İstanbul İTİA ekonomi kürsüsü birleştirildi. İşte sen kardeşimle yeni bir dostluğun 43 yılın öyküsü.

Suat Hocam, biliyorsunuz, bizim beraber doktora öğrencisi iken en başarılı doktora öğrencisiydik. En ağır doktora sınavını başarıyla verip Dr. olmuştuk. Bizden sonra böyle bir bilim etiği ile üniversiteye gelmediğini ve bize hocalarımız: "sizler son kuşaksınız derlerdi". Öyle de oldu. Seni ölümsüzleştirmek üzere bir hatıra kitabı çıkartılmasını önerdim. Önerim kabul gördü. Öğrencin Prof.Dr. Ahmet Yılmaz ve Prof.Dr. Devrim Dumludağ bu görevi üstlendi. Kendi adıma ve senin adına Prof.Dr. Ahmet Yılmaz'a ve Prof.Dr. Devrim Dumludağ teşekkür ederim.

Hocam, seni anlatmam gerekirse şu başlıklaralar öne çıkıyor:

Akademisyen Kişiliğiniz: Çok okuyan, yorumlayan gerçek bir akademisyen, öğrencilerine bir şeyler öğretebilme için gayret gösteren hoca kimliği, çok lisans öğrenci oldu. Daha özelde çok sayıda yüksek lisans ve Doktora öğrencileri yetiştirdi. Bunlardan bir kısmı Marmara Üniversitesi'nde ve çeşitli üniversitelerde öğretim üyesi. Prof.Dr. Ahmet Yılmaz ve Prof.Dr. Devrim Dumludağ. Birçoğu da bazı kurumlarda üst düzey yöneticidirler.

Genel Kültür: Suat Hocam, çok okur, ülke kültürüne tarihine, sanatına, müziğine, turizmine, arkeolojik yapısına... çok hakimdi. Aynı zamanda çoğu ülkelerin kültürüne tarihine, sanatına, müziğine, turizmine de hâkimdi. İktisat hocası olarak, iktisat tarihi bilgisi bazı olayların yorumlaması aralarındaki ilişkiyi çok iyi kurabilen kişiydi.

Yönetici Kişiliği: Suat Hoca, Marmara Üniversitesi'nde İktisat Fakültesinde uzun dönem Dekan yardımcılığı, Dekan, İktisat Bölüm Başkanlığı, Sosyal Bilimler Enstitü Müdürlüğü yapmıştır. ve Beşiktaş Spor Kulübünde denetim kurulunda çalışmış ve hakkaniyet ölçüsünde hizmet veren bir kişiydi.

Evcil Hayvan Sevgisi: Suat Hoca, Büyük Adada hafta sonlarını geçirirdi. Adaya gitmeden önce oralara terk edilmiş olan kedi ve köpekler için yemekler hazırlardı. Kediler için ayrı, köpekler için ayrı kuşlar için ayrı yemlerini alıp adaya giderdi. “ Hafta sonu kedi ve köpekler vapurdan inişimi gözlüyorlar. İndiğimde onların mama yerleri ayrı idi. “Onların sevinci çok başka. yemeklerini veriyorum” derdi. Ben de “ulan Suat, biraz sende iman zayıflığı var! Hayvanlara yaptığın sevaptan cennetliksin ”deyip takılırdım.

Arkadaş Olarak: Suat Hoca ile arkadaşlığımız yukarıda da söyledim dile kolay 43 yıl haftanın beş günümüz beraber geçti. Rahmetliyle çok özel hatıralarımız var. Sağlında, anne ve babasının rahmete ermesinde. hep beraber olduk. Bana “sen gerçekten bir dost ve arkadaşsın” derdi. Ben İktisat Fakültesi. İktisat bölümünden emekli olduğumda çok üzülmüştü. Bana “şimdi yalnızlaştım, konuşacak, dertleşecek kimse kalmadı, sen bizim dert babamız, dert ortağımız ve neşe kaynağımızdın, olmaz ben de emekli olacağım, gerçekten şimdi çok yalnızlaştım diye uzun uzun gözleri dalıp giderdi.” Ben de ona emekli olma diye çok baskı yaptım. Ama kararlıydı. İktisat Bölümünde bir gün jüri için geldiğimde “ben emekli dilekçemi verdim” dedi ben de dilekçeyi geri çek dememe rağmen, “işleme konuldu bile” dedi.... ve emekli oldu.” **8 Ocak 2022 Cumartesi günü arkadaşımın beyin kanaması geçirdiğini ve deniz ambulansı ile Kartal Eğitim ve Ar. Hastanesine kaldırıldığını öğrendim. Hastane üst yönetimlerinden aldığım bilgi maalesef olumsuzdu. Pazartesi günü bir eğitim öğretim gönüllüsü Hakkın vasi rahmetine kavuştu.10.01.2022 günü Karacaahmet Mezarlığı Hazinesine 43 yıllık dostum, arkadaşımı, kardeşimi kendi elimle ebedi yerine yerleştirdim. Allah Rahmetini sonsuz eylesin. Ben de bilmediğim günümü bekliyorum. Tekrar orada buluşabilmek ümidiyle.**

Prof.Dr. Kamil Uslu

SUAT AĞABEYİME...

Ona hiç ‘‘Suat ağabey’’ demedim. Diyemedim. Ne yazık ki iktisat derslerimi ondan almadım ama sanırım onu zihnimde hocalığa öyle bir oturtmuşum ki hep dersime girmiş hocam gibi hissettim ve ‘‘hocam’’ dedim. Sanırım bu yüzden yüzüne ‘‘Suat ağabey’’ diyemedim. İronik olacak ama o kadar ağabey gibi gördüğünüz birine ağabey demeden bile ağabey gibi hissetmekti bu durum.

Onu ilk olarak, asistanlık dönemlerinde sınavında gözetmen olmayı dört gözle beklediğimiz genç hocamız olarak hatırlıyorum. Sınıfa girer girmez pozitif enerjisini yansıtırdı. Benim işletme bölümünde, onunca İktisat bölümünde olmasına rağmen, sadece bu sınav karşılaşmalarımızda bile bana sanki benim bölümümdeymişçesine yakın gelirdi. Sınıftaki tüm asistanlarla sohbet eder, hatırımızı sorardı. Ben enstitü müdür yardımcılığı görevindeyken Suat hocayla daha da yakınlaştık. Sık sık enstitü müdürü Zafer Kesebir hocaya kahve içmeye gelirdi. O dönemde pek çok ortak derdimiz, ortak sevincimiz oldu. O dönemde ağabey-kardeş olduk. Sonrasında kader bizi beraber çalışmaya itti. Dekanımın yardımcısı oldum.

Sabahları erkenden gelirdi. Odasına girdiğinizde mutlaka kısık bir şekilde Voyage FM dinlerdi. Okul adeta onun evi olmuştu. En büyük sorundan, en ufak soruna kadar her şeyle ilgilenirdi. Yerinde duramayan bir yapısı vardı. Fakültemizin en uzun süreli yöneticilik yapan dekanlarından biriydi. Kader yine devreye girerek bizi halef selef yaptı.

Hani bazen birini kaybettikten sonra söylenir ya ‘‘keşke hissettiklerimi yüzüne söyleyebilmiş olsaydım’’ diye. Sevdikleriniz hiç gitmeyecek gibi olunca, içinizdekileri söylemeyi erteliyorsunuz. Kader onları alınca da söyleyecekleriniz içinizde kalıyor. ‘‘Sevgili Suat ağabeyim, sevgili dekanım, sevgili hocam senin yanında çalışmaktan, yardımcın olmaktan, kardeşin olmaktan hep büyük mutluluk ve gurur duydum. Sevgili ağabeyim ışıklar içinde uyu.’’

Prof. Dr. A. Ercan Gegez

Suat Hocam'ın Anısına, Birkaç Söz,

Suat Hocayı uzun yıllardır tanıyorum. Ancak, 2012-2015 yılları arasında, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü'nde birlikte yürüttüğümüz idari görev sırasında ve daha sonrasında çok daha yakından tanıma fırsatım oldu. İş disiplini, görevine bağlılığı, meslek ve mesai arkadaşlarıyla olan dostluğu ve samimiyeti takdire şayandı. Enstitü'de başlayan arkadaşlığımız, sıkı bir dostluğa dönüştü. Birçok olayı birlikte göğüsledik, problemleri çözdük.

Bilime, bilimselliğe, kendi alanımız ve diğer disiplinlere bakışımızdaki, ortak noktaları keşfettik. İkimiz de, bilimin bir bütün, yaşam anlayışı ve dünya görüşü olduğuna inanıyorduk. Suat Hoca, iktisat kadar tarih, spor, siyaset, dünya coğrafyası, antik Yunan, antik Mısır, Roma, Bizans ve sinema tarihine de hakimdi. Birlikte Bizans'ı, Roma'yı, antik Mısır'ı konuşmaktan çok zevk alıyorduk.

Her sabah İktisat Fakültesi kantininde, simit çay eşliğinde, birçok konuda sohbetlerimiz oldu. Bu sohbetlerimizin birinde Ortaçağ'dan, aydınlanmadan, doğu toplumlarının aydınlanmadan uzak kalışının nedenlerinden bahsetmiştik. Ertesi gün elinde bir kitap ile geldi. Kitap Stefan Zweig'in "Castilo Calvin'e Karşı" adlı eseri idi. Bana hediye etti. Kitabın ilk sayfasına sevgili Hocam şöyle yazmıştı.. "Selam olsun aydınlık savaşçılara... Bilgiyi birlikte aramaktan ve paylaşmaktan heyecan duyduğum Nadir Eroğlu'na..., Sevgilerimle" (27.10.2019. Suat Oktar)

Sohbetlerimiz birbirini besleyerek devam etti. Taki....

Müthiş bir hafızaya sahipti. Bir çok olayın en ayrıntısını, isimleri, yerleri, tarihlerini çok iyi hatırlardı. Bir entellektüeldi. Aramızdan çok çabuk ayrılışı ona hiç yakışmadı. Doyamadık...

Prof. Dr. Nadir Eroğlu

Marmara'dan Suat Oktar Hoca Geçti

Marmara'dan Suat Oktar Hoca geçti ve iz bıraktı demek gerekiyor. İyi bir hoca ve yönetici nasıl olmalı diye sorarsak rahatlıkla Suat Oktar gibi diye cevap verebilirsiniz.

Sultanahmet Ticaret Lisesi'nden beri aynı mekandaki Sultanahmet İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi öğrencilik ve Akademide, sonra Marmara Üniversitesinde uzun yıllar hocalık ve yöneticilik. Çok az insana nasip olan bir istikrar. Bu istikrar içinde işini iyi yapmak için sürekli koşuşturan bir insan görürdünüz.

İdarî görevdeyken Feneryolu'ndaki evinden Bahçelievler'deki Fakültesine herkesten önce ve makam aracını kullanmadan gelirdi.

Dekanlık odası tadilat geçirirken masasını hiç de elverişli olmayan Fakülte bahçesine indirip açık havada işleri buradan idare ettiğini hatırlıyorum.

Hiçbir siyasî görüşe bakmaksızın Fakülte personeline sonuna kadar sahip çıkar ve aleyhlerine çevrilen oyunları bozardı.

Ehliyet ve liyakate önem verir kul hakkına dikkat ederdi.

40 yıldan fazla süredir görev yaptığım İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi ve Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler (İktisat) Fakültesinde hangi görüşe sahip olunursa olunsun Suat Hoca gibiler sayesinde kimsenin dışlanmadığını gördüm. Suat Hoca, dekan iken, benim gibilere de sahip çıktığını ve işlerimizi nasıl kolaylaştırdığını unutmam mümkün değildir.

O idareciliği bittikten ve hatta emekli olduktan sonra da hizmet ehli olmayı sürdürmüştü. Çok sevdiği ailesi şimdi daha yalnız. Yıllarca elleriyle beslediği sokak hayvanları şimdi daha da öksüz. Biz kendisinden razıydık. İnşallah o da bizden razı olmuştur. Ebediyette Allah'ın kendisine rahmetiyle muamele etmesine dua ediyorum ve bunu umuyorum.

Prof. Dr. Ahmet Tabakoğlu

Suat Hocam,

Beyin kanaması nedeniyle ani vefatı sonrasında oğlu Oytun’u ilk g6rdüğümde acıyla abi “babamın beynini Marmara yedi” demişti. Suat Hocamız neredeyse ömrünü kurumuna adamıştı. Akademisyen ve idareci olarak çok uzun süre hizmet ettiği kurumundan son yıllardaki tatsız gelişmeleri artık taşıyamadığı için 2020 yılında yaş haddini beklemeden ayrılmayı, emekliliği tercih etmişti. İşini çok seven, çalışkan, üretken Hocama emekliliğin iyi gelmeyeceğini düşündüğüm için ikna etmeye çalışmıştım. Ama işe yaramadı. Emeklilik döneminin daha mutlu ve uzun süreceğini düşünüyordu. Ancak ne yazık ki öyle olmadı. Ailesi ve bizleri yalnız bırakarak aramızdan vaksizce ayrıldı.

Çok çalışkan bir akademisyen ve idareciydi. Emekliliği döneminde de bilimsel eserler vermeye devam etti. Anısına atfettiğimiz bu kitap için eser listesi oluşturmaya çalışırken, eski bir doktora öğrencisi ile ortak uluslararası kitap bölümü çalışmasının vefatı sonrasında yayımlandığını görüp, duygulandım.

Hocam Dekan yardımcısı iken, 2002 yılında askerlikten dönüp yeni yardımcı doçent olduğumda bir gün beni odasına çağırıp, “iktisat bölüm başkanı sana bölüm başkan yardımcılığı teklif edecek, ret etmeyeceksin” demişti. Asistanlığım döneminde de hocalarımız arasında kimi asiste edeceğimiz konusunda anlaşmazlık olduğu dönemlerde bana el uzatmış, destek olmuştu. Bu nedenle kabul etmeme şansım yoktu. Bu, hayatımda önemli bir dönüm noktasıydı. İdareci olarak birlikte çalışmamız o günden sonra başlamıştı. Uzun süre yardımcısı olarak görev yaptım. Hocamdan idarecilik, disiplinli çalışma ve esneklik hakkında çok şey öğrendim.

Suat Hocam, adalet ve liyakate çok önem verirdi. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi dekanı iken yardımcı doçentlik kadrosu bekleyen yaklaşık 45 kişilik araştırma görevlisi doktor sıralaması meşhur olmuştu. O yıllarda paraşütle kadroya yerleştirme henüz bugünkü düzeyinde değildi. Listedeki sıralama ve adaleti bozmamak için çeşitli yerlerden gelen baskılara nasıl direndiğini bugün gibi hatırlıyorum. Fakülte’de öğrencileri geliştirmeye yönelik, panel, konferans etkinliklerini büyük bir şevk ile düzenlerdi. Fakülte mezuniyet törenlerini çok önemserdi. Tören hazırlıklarına 6 ay önceden başlar ve en küçük ayrıntı ile bizzat ilgilenirdi.

Okumayı ve okudukları üzerine sohbeti çok severdi. İktisat dışında felsefe, tarih ve edebiyata çok meraklıydı. Hızlı okurdu. Onu dinledikçe bazen imrenir, kendi eksiklerimi fark ederdim. Sohbetlerimizde iş vatan kurtarmaya gelince biraz da ülkedeki siyasal konjoktüre tepkiyle Ahmet unutmaya burası Ortadoğu ülkesi “İslam ile demokrasi bir arada olmaz” derdi.

Çok iyi bir Beşiktaşlı idi. Ortaokul yıllarında arkadaşları ile nasıl okulu kırıp Şeref Stadına antrenman seyretmeye gittiğini keyifle anlatırdı. Beşiktaş Kulübü’nde denetim kurulu üyeliği de yaptı.

Klasik müzik dinleyerek çalışmayı severdi. Acı tatlı çok anımız oldu Hocam sizden etkilenerek dinlemeye başladığım Giovanni Mar-radi ile birlikte sade kahve içerken hep sizi yad ediyorum. Nur içinde yatın.

Prof. Dr. Ahmet Yılmaz

Önsöz

Bu kitap yakın zamanda beklenmedik vefatıyla bizleri derin bir üzüntüye boğan Prof. Dr. Suat Oktar'ın anısına hazırlanmıştır. Emekliliğe ayrıldıktan kısa bir süre sonra 10 Ocak 2022'de kaybettiğimiz hocamızın anısını yaşatabilmek adına ilk asistanları ve ilerleyen yıllarda yakın çalışma arkadaşları olarak bu kitabı hayata geçirmek istedik. Derlediğimiz bu kitabı hazırlarken öncelikli olarak Suat hocanın öğrencileri ve çalışma arkadaşlarından katkı istedik. Kendilerine kısa zaman içinde verdikleri destek ve katkı için çok teşekkür ediyoruz. Zaman kısıtı nedeniyle destek vermek istediği halde katkı fırsatı bulamayan meslektaşlarımıza da ilgileri için teşekkür ederiz.

Akademik hayatta olanların iyi bildiği bir gerçek bir akademisyenin araştırma, öğrenci yetiştirme ve idareciliği aynı anda başarıyla gerçekleştirmesinin pek kolay olmadığıdır. Prof. Dr. Suat Oktar 1997'den 2020 yılına kadar kesintisiz olarak bölüm başkan yardımcısı, dekan yardımcısı, dekan, enstitü müdürü ve anabilim dalı başkanı olarak görev yapmıştır. Prof. Dr. Suat Oktar, artık tarihte kalan ve zamanında Bahçelievler'den Tarabya'ya, Göztepe'den Anadoluhisarı'na uzanan butik bir üniversite hacmindeki Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde 2002'den itibaren dokuz yıl süren zorlu dekanlık görevi boyunca bile araştırma yapma şevkini hiç kaybetmemiş, özellikle Türkiye'de para ve bankacılık yazınına önemli katkılar sağlamayı sürdürmüş ve bu süreçte onlarca lisansüstü öğrencisi yetiştirmiştir. Prof. Suat Oktar iktisat tarihi kürsüsü asistanı olarak başladığı akademik hayatını iktisat teorisi kürsüsünde sürdürmüş, farklı kürsülerde oluşturduğu birikim, bilimsel eserlerinin zengin bir çeşitlilik ve içeriğe sahip olmasına yol açmıştır.

Bu kitapta öncelikle Prof. Oktar'ın başlıca ilgi alanı olan para politikaları, merkez bankacılığı ve enflasyon konularını merkeze almaya çalıştık. Ayrıca Türkiye Ekonomisine yönelik farklı ve güncel yaklaşımlara da kitapta yer vermek istedik.

Kitabın ilk kısmındaki üç bölüm Türkiye ekonomisine, özellikle parasal göstergelere ve para politikalarına yönelik güncel gelişmelere ve tartışmalara değinmektedir.

İlk bölümde Prof. Dr. Ahmet Yılmaz ve Dr. Öğretim Üyesi Togan Karataş

“Türkiye Ekonomisinde Küresel Ekonomik Kriz Sonrasında Parasal Göstergeler” başlığı altında 2008 yılındaki küresel krizden günümüze Türkiye’de para politikalarında yaşanan gelişmeleri uluslararası konjonktür ve siyasal gelişmelerle ilişkilendirerek inceleyerek, başlıca parasal ve makro iktisadi göstergelerde 2018 sonrasında ve özellikle aşırı gevşek para politikasının izlendiği son bir yılda ciddi negatif kırılma olduğunu sayısal olarak ortaya koymaktadırlar. Prof. Dr. İlhan Eroğlu “Politik Belirsizlik ve Türkiye’nin Fiyat İstikrarı Arayışları” başlıklı bölümde fiyat istikrarı ve kuramsal altyapı kavramlarına değindikten sonra politik belirsizlik ve fiyat istikrarı arasındaki güçlü ilişkiyi ortaya koymaktadır. Üçüncü bölümde Dr. Hakan Kaya “Türkiye Ekonomisinde Enflasyon ve Enflasyon Belirsizliği” başlıklı ampirik çalışmasında ekonometrik yöntemler yardımıyla Türkiye ekonomisinde 1970-2022 dönemleri arasında enflasyon ve enflasyon belirsizliği arasındaki nedensellik ilişkisi ve söz konusu ilişkinin yönünü incelemiştir. Çalışmada enflasyon ve enflasyon belirsizliği arasında karşılıklı nedensellik ilişkisi olduğu tespit edilmiş ancak enflasyon belirsizliğinin enflasyonu artırma eğiliminin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kitapta ilk üç bölümü takip eden dört bölümde ise klasik makroekonomi konuları günümüzün önemli konularından biri olan sürdürülebilirlik ile ilişkili olarak ele alınmaktadır. Bu ikinci kısmın ilk bölümünde (bölüm 4) Prof. Dr. Haydar Akyazı ve Doç. Dr. Umut Üzar “İklim Değişikliği Sürecinde Merkez Bankacılığı ve Para Politikasında Yeşil Dönüşüm” başlıklı çalışmalarında iklim değişikliğinin yarattığı çeşitli risklerin temel makroekonomik göstergelere ve dolayısıyla ekonomi politikalarının tasarımına yansımalarının kaçınılmaz olmasına değinerek yeşil merkez bankacılığı ve yeşil para politikası uygulamalarını potansiyel riskler ve faydalar üzerinden tartışmaktadırlar. Beşinci bölümde Prof. Dr. Nadir Eroğlu ve Fergül Özgün “Sürdürülebilir Finans ve Türkiye” başlıklı çalışmalarında sürdürülebilir finans kavramını tanıtarak Türkiye’de sürdürülebilir finansal sistemi geliştirmek için ne tür uygulamalar yapılabileceğini aktörler, sorumluluklar ve araçlar üzerinden ele almaktadırlar.

Altıncı bölümde ise Prof. Dr. Ayhan Uçak “Finansallaşan Ekonomilerde İktisat Politikalarını Sürdürülebilirliği” başlıklı çalışmasında finansal serbestleşme ve finansallaşma süreçlerinin düşen kâr oranla-

rı ile birebir ilgisine vurgu yaparak bu süreçte iktisat politikalarının etkinliğini tartışmaya açmaktadır. İkinci kısmın son bölümünde Doç. Dr. Serhat Yüksel ve Prof. Dr. Hasan Dinçer “Türkiye’nin Ekonomik Kalkınmasında Enerji Politikalarının Rolü” başlıklı çalışmalarında kalkınma sürecinde cari açığın önemine dikkat çekerek Türkiye’nin ekonomik kalkınması için enerjide dışa bağımlılık sorununa değinmekte, mevcut enerji kullanımına dair detaylı göstergeler sunduktan sonra bağımlılığı azaltmaya yönelik politika önerileri sunmaktadırlar. Kitaptaki sürdürülebilirlik kısmının son çalışması ise bir önceki bölümü tamamlayıcı şekilde dış borç ve bunun sürdürülebilirliği konusuna yer vermektedir. Bölüm 8’de Prof. Dr. Gülden Ülgen “Türkiye’de Dış Borç Analizi (2000 -2021)” başlıklı çalışmasında Türkiye’de dış borçların sürdürülebilir olup olmadığını çeşitli göstergelerden ve ARIMA modelinden yararlanarak tartışmaktadır. Bulgulara göre Türkiye’de dış borç sürdürülebilir olarak ifade edilebilse de Ülgen, dış borç yönetiminde dikkatli olunması gerektiğine işaret etmektedir.

Kitabın üçüncü bölümünde Türkiye ekonomisine ait makro göstergeler ve genel ekonomik konular yer almaktadır. Buradaki ilk bölümde Prof. Dr. Gülay Akgül Yılmaz ve Dr. Gözde Nalbant Efe “Türkiye’nin Vergi Yükü Haritası: Bölgeler ve İller İtibariyle Brüt ve Net Vergi Yükü” başlıklı çalışmalarında Türkiye’de 2004-2020 döneminde bölgeler ve illerde ortaya çıkan brüt ve net vergi yüküne ilişkin veriler sunarak buradan hareketle karşılaştırmalı analizler yapmaktadırlar. Çalışma bulgularına göre, 2020 yılında, bölgeler arasında en yüksek brüt vergi yükü Marmara Bölgesi (%23) ve Ege Bölgesi’nde (%18,1) olup söz konusu bölgelere yapılan kamu harcamalarının bölge gelirlerine oranla hacmi ise tersine en düşük seviyededir. Aynı zamanda brüt vergi yükü 2020 yılında en yüksek olan iller; Kocaeli (%47,4), İzmir (%31,2) ve İstanbul (%25,3)’dur. En düşük olan iller ise Şırnak (%1,4), Çankırı (%1,6) ve Sakarya (%2)’dir. Onuncu bölümde Ecem Coşar Canlıer ve Prof. Dr. Devrim Dumludağ “Türkiye Ekonomisinde Kurumlar ve Ekonomik Performans İlişkisinin Güven Üzerinden Analizi” başlıklı çalışmalarında Türkiye’de kurumlara güvenin ve bireyler arası genel güven düzeyinin zaman içindeki değişimi incelenmektedirler. Dünya Değerler Araştırması verileri kullanılan çalışmanın bulgularına göre Türkiye’nin genel güven düzeyi (küresel düzeyde) oldukça düşük çıkmıştır. Çalışmada dünya-

daki kurumlara güvenin Türkiye'deki kurumlara duyulan güvenden genel olarak daha düşük kaldığı görülmektedir. On birinci bölümde Prof. Dr. Hamdi Genç "İstanbul: Cumhuriyet Türkiye'sinin Ticaret ve Sanayi Merkezi (1920-1930)" başlıklı çalışmasında Türkiye'nin pek çok açıdan en önemli şehri olan İstanbul'un Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki iktisadi durumunu şehirdeki sanayi tesisleri ve şirketler üzerinden incelemiştir. Bulgular, kritik bir geçiş döneminde İstanbul'un başkent olma özelliğini kaybetmesine karşın ekonomi açısından başat şehir olma konumunu sürdürdüğünü göstermektedir. On ikinci bölümde Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu ve Yasin Enes Aksu "Çalışmanın Pandemi Nedeniyle Değişen Doğası - Türkiye'de Uzaktan Çalışabilirlik ve Belirleyicileri" başlıklı çalışmalarında pandemi döneminde hemen herkesi etkileyen bir konuyu ele almaktadırlar. Yazarlar TÜİK tarafından sağlanan hanehalkı işgücü anketi verilerini kullanarak, Türkiye'de uzaktan çalışma kapasitesini sektörel düzeyde ölçmeyi ve bölgesel perspektifle uzaktan çalışabilirliğe etki eden faktörleri incelemiştir. Bulgular, Türkiye'de uzaktan çalışabilirlik oranını %25.1 olarak göstermektedir. Bununla birlikte, eğitim seviyesi düşük, 25 yaşın altında ve küçük firmalarda kayıt dışı olarak çalışan bireylerin uzaktan çalışmaya uyum sağlama kapasiteleri düşük olduğu için pandemiye karşı en savunmasız olan çalışanlar olduğu tespit edilmiştir. Kitabın son bölümünde ise Prof. Dr. Kamil Uslu "Sağlık Ekonomisi Sağlık Hizmeti Sunumu ve Türk Sağlık Sistemindeki Yeri" başlıklı çalışmasında son dönemde giderek yükselen sağlık ekonomisi alanını geniş bir ülke yelpazesi üzerinden örneklerle detaylı bir şekilde ele almaktadır. Bölümde aynı zamanda Türkiye'de sağlık hizmetleri ve sağlık harcamaları ele alınmış ve çeşitli göstergelerle okuyucuya detaylı bir değerlendirme sunulmuştur.

Kitabın Türkiye ekonomisine yönelik yeni yaklaşımlar içeren güncel tartışmaları takip etmek isteyen okuyuculara önemli bir rehber olmasını umuyor, keyifli okumalar diliyoruz.

İÇİNDEKİLER

Türkiye Ekonomisinde Küresel Ekonomik Kriz Sonrasında Parasal Göstergeler	33
<i>Ahmet Yılmaz</i> <i>Togan Karataş</i>	
Politik Belirsizlik ve Türkiye'nin Fiyat İstikrarı Arayışları	62
<i>İlhan Eroğlu</i>	
Türkiye Ekonomisinde Enflasyon ve Enflasyon Belirsizliği	91
<i>Hakan Kaya</i>	
İklim Değişikliği Sürecinde Merkez Bankacılığı ve Para Politikasında Yeşil Dönüşüm	112
<i>Haydar Akyazı</i> <i>Umut Üzar</i>	
Sürdürülebilir Finans ve Türkiye	151
<i>Nadir Eroğlu</i> <i>Fergül Özgün</i>	
Finansallaşan Ekonomilerde İktisat Politikalarının Sürdürülebilirliği	185
<i>Ayhan Uçak</i>	
Türkiye'nin Ekonomik Kalkınmasında Enerji Politikalarının Rolü	196
<i>Serhat Yüksel</i> <i>Hasan Dinçer</i>	
Türkiye'de Dış Borç Analizi (2000-2021)	226
<i>Gülden Ülgen</i>	

Türkiye'nin Vergi Yüğü Haritası: Bölgeler ve İller İtibarıyla Brüt ve Net Vergi Yüğü	255
<i>Gülay Akgül Yılmaz</i> <i>Gözde Nalbant Efe</i>	
Türkiye Ekonomisinde Kurumlar Ve Ekonomik Performans İlişkisinin Güven Üzerinden Analizi	311
<i>Ecem Coşar Canlier</i> <i>Devrim Dumludağ</i>	
İstanbul: Cumhuriyet Türkiye'sinin Ticaret ve Sanayi Merkezi (1920-1930)	344
<i>Hamdi Genç</i>	
Çalışmanın Pandemi Nedeniyle Değişen Doğası – Türkiye'de Uzaktan Çalışabilirlik ve Belirleyicileri	363
<i>Erhan Aslanoğlu</i> <i>Yasin Enes Aksu</i>	
Sağlık Ekonomisi Sağlık Hizmeti Sunumu ve Türk Sağlık Sistemi	382
<i>Kamil Uslu</i>	

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE KÜRESEL EKONOMİK KRİZ SONRASINDA PARASAL GÖSTERGELER

Ahmet Yılmaz¹

Togan Karataş²

Giriş

İktisat lisans programlarında birinci yıl öğrencilerine ilk öğretilen kavramlardan biri fırsat maliyetidir. Bu kavram, iktisadi aktörler sınırlı kaynakları ile bir tercihte bulduklarında aynı kaynaklarla yapılabilecek başka tercihleri kaçırmalarının maliyetini ifade eder. Türkiye ekonomisinde 2008-2009 krizini takip eden süreçte değişen küresel ve ulusal iktisadi konjonktürde ekonomi yönetiminde büyüme ya da istikrardan hangisinin tercih edileceği yönünde ciddi görüş ayrılıkları ortaya çıkmıştır. Popüler iktisat yazınına “gaz - fren tartışması” olarak yansıyan ve 2012 yılında zirveye ulaşan bu görüş ayrılığı sürecinin başlıca aktörleri dönemin başbakanı Erdoğan ve ekonomi bakanı Çağlayan ile başbakan yardımcısı Babacan ve maliye bakanı Şimşek idi. Bu tartışmada Başbakan Erdoğan ve Çağlayan Türkiye ekonomisi için ve dönemin siyasi konjonktüründe açıklanmış olan 2023 siyasi hedeflerine ulaşabilmek bakımından iktisadi büyümenin öncelikli tercih olması gerektiğini vurgularken, başbakan yardımcısı Babacan ve maliye bakanı Şimşek fiyat istikrarı ve finansal istikrar için ekonomide büyüme hedeflerinin cari işlemler açığı ve fiyat istikrarını tehdit etmeyecek makul düzeyde olması gerektiğinin altını çizmişlerdi. Kuşkusuz ekonomi yönetimindeki bu görüş ayrılıklarının merkez bankası tarafından izlenecek para politikası açısından da önemli sonuçları vardı. Önceliğin büyümede olması gerektiğini vurgulayan kesim, merkez bankasının faiz oranlarını indirmesi gerektiği görüşünü savunurken, istikrarın öncelikli hedef olması gerektiğini vurgulayan taraf ise gerektiğinde kur ve fiyat istikrarı ile finansal istikrar için faiz oranlarını yükseltilmesi gerektiğini ileri sürüyordu.

1- Prof. Dr., Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü.
ahmetyilmaz@marmara.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0001-6790-255X>

2- Dr. Öğr. Üy., Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü.
togan.karatas@marmara.edu.tr, Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-2436-8120>

Küresel ekonomik kriz sonrasında Türkiye’de ekonomi yönetimi-
minde ortaya çıkan bu görüş ayrılığının o günden günümüze uzanan
önemli siyasi ve iktisadi sonuçları olmuştur. Şöyle ki yıllar içinde bu
tartışmada istikrara öncelik veren siyasi aktörler kendilerini zamanla
iktidar bloğunun dışında bulmuşlardır. Bu aktörlerden bazıları günü-
müzde muhalefet bloğu içinde aktif siyasete devam ederken, bazıları
ise aktif siyasetin dışında kalmışlardır. Bu tartışmada önceliğin bü-
yümede olduğunu vurgulayan tarafın ise ülkedeki iktisadi ve siyasi
gelişmeler neticesinde ekonomi politikalarını belirleme gücü daha da
artmıştır. Özellikle 2017 yılında yapılan referandum ve 2018 yılından
itibaren Türkiye’de cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin uygulan-
maya başlaması ile Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın yetkileri ve gücünün
artışı sonucunda, ekonomi yönetiminde hem enflasyonun düşürül-
mesi, hem de büyüme hızının artırılması konusunda faiz oranlarının
indirilmesi gerektiği görüşü – bu konudaki yaygın bilimsel iktisadi
görüş ve bulguların aksine - hakim görüş ve uygulama haline gel-
miştir. Bu çalışmada küresel iktisadi kriz sonrasında başlıca parasal
göstergelerin gelişimi incelenerek, özellikle 2018 yılı ve sonrasında
cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin uygulanmaya başlaması ile
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın özerkliğinin fiilen ortadan
kalması neticesinde izlenen aşırı gevşek para politikasının sonuçları
değerlendirilerek tartışılacaktır. Çalışmada ağırlıklı olarak Türkiye
İstatistik Kurumu, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası gibi resmî
kamu kurumlarının açıklamış olduğu veriler kullanılarak analiz ve
değerlendirmeler yapılacaktır.

Çalışma iki alt bölümden oluşacak biçimde tasarlanmıştır. Birinci
bölümde küresel kriz sonrasında Cumhurbaşkanlığı hükûmet siste-
mine geçilen 2017-2018 dönemine kadar olan gelişmeler incelenmiş,
ikinci alt bölümde ise siyasi rejim değişikliği ile birlikte ortaya çıkan
parasal göstergelere odaklanılmıştır.

2010-2017 Dönemi: Para Politikasında Yeni Yaklaşım

Türkiye ekonomisinde tarihsel süreçte para politikalarının gelişi-
mi hem küresel ve ulusal konjonktür hem de siyasi iktidarın tercihleri
bağlamında şekillenmiştir. 2008’de ABD’de başlayan küresel finans
krizi sonrasında da TCMB tarafından yürütülen para politikalarında
birtakım dönüşümler yaşanmıştır. Bu dönüşüm süreci, kendi içinde
ayrılımlar bulunmakla birlikte, önceki döneme göre bütünsel bir fark-
lılaşmayı da barındırmaktadır.